

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „РАН БОСИЛЕК“
5300 Габрово, ул. “Орлово гнездо” 12, тел.: 066 / 807 516
e-mail: info-700102@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

НИНА МИТЕВА

Директор на ОУ „Ран Босилек“ - Габрово

*Програма за предоставяне на
равни възможности и за
приобщаване на деца и ученици
от уязвими групи
за учебната 2024/2025 година*

Приета на Педагогически съвет
с Протокол № 09 от 13.09.2024 г.

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ

И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ

ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ (2024 – 2025)

I. УВОД

1. Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от ОУ „Ран Босилек“ гр. Габрово и урежда взаимоотношенията между институциите във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

2. Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

3. Нормативна основа за програмата:

➤ Закона за предучилищното и училищното образование, в сила от 01.08.2016 г., последно изм. и доп. ДВ. бр.69 от 16 Август 2024г.

➤ Наредба за приобщаващото образование, в сила от 27.10.2017 г., приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г., Обн. ДВ. бр.86 от 27 Октомври 2017г., последно изм. и доп. изм. и доп. ДВ. бр.66 от 6 Август 2024г.

➤ Национална стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;

➤ Рамкова конвенция за защита на националните малцинства;

➤ Рамковата конвенция за защита на националните малцинства – всеобхватен международен договор, предназначен да защитава правата на лицата, принадлежащи към национални малцинства.

➤ Закон за защита срещу дискриминацията, в сила от 01.01.2004 г., последно изм. ДВ. бр.84 от 6 Октомври 2023г.

➤ Световната програма на ЮНЕСКО и ООН “Образование за всички”.

➤ Конвенцията за борба срещу дискриминацията в областта на образованието. Държавите, представляващи страна в тази Конвенция, се задължават освен да разработват, развиват и провеждат общодържавна политика, която използва отговарящи на националните условия и обичаи методи за осъществяване равенство на възможностите и на отношението в областта на образованието и по-специално: да направят основното образование задължително и безплатно; да направят средното образование в различните му форми всеобщо достояние и да осигурят неговата общодостъпност; да направят висшето образование достъпно за всички въз основа на пълно равенство и в зависимост от способностите на всеки; да осигурят спазването на предвидената от закона задължителност на обучението; да осигурят във всички държавни учебни заведения от еднаква степен еднакво равнище на образованието и еднакви условия по отношение на качеството на обучението; да насърчават и развиват с подходящи методи образованието на лицата, които не са получили основно образование или които не са го завършили, и продължаването на тяхното образование в

съответствие със способностите на всеки; да осигурят без дискриминация подготовката за преподавателска професия.

4. Училищната програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и ученици включва реда и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в ОУ „Ран Босилек“ – Габрово, съобразно личните интереси, потребностите и нуждите на подрастващите.

4.1. Уязвими групи са деца и ученици в риск, деца и ученици с хронични заболявания, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

4.2 Оперативна цел: Създаване на условия за осъществяване на качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, в т.ч. за уязвими групи.

5. За постигане на оперативната цел, свързана със създаването на условия за качествено и приобщаващо образование, както и за образователна интеграция и интеркултурно образование за деца и ученици, включително за тези от уязвими групи, използваме следните стратегии и дейности:

5.1. Изграждаме приобщаваща училищна среда:

- **Оценка на нуждите:** Извършваме анализ на нуждите на всички ученици, включително на тези от уязвими групи, за да се идентифицират пречките пред тяхното участие в образователния процес.
- **Обучение на персонала:** Организиране срещи, обмяна на опит и семинари за учители и училищен персонал за работа с деца от различни култури и с различни образователни потребности.
- **Достъпност:** Осигуряваме подходяща учебна среда, учебни помещения и ресурси.

5.2. Подкрепа на ученици с различни образователни потребности:

- **Индивидуални образователни планове (ИОП):** При необходимост разработваме на ИОП за учениците с увреждания или специфични образователни потребности, които да отговарят на техните нужди.
- **Асистентска подкрепа:** Осигуряваме ресурсни учители, педагогически съветник и образователен медиатор, които да оказва допълнителна подкрепа на учениците.
- **Допълнително обучение и консултиране:** Организиране допълнителни консултации извънкласни занимания за ученици, които имат нужда от допълнителна помощ в усвояването на учебния материал, осигуряваме занимания през пролетната и лятната ваканция за всички желаещи ученици.

5.3. Интеркултурно образование:

- **Интеркултурни дейности:** В учебните часове, ЧК и дейности по интереси включваме съдържание, което представя различни култури и традиции, за да насърчим уважението и разбирането към културното разнообразие.

- **Дни на културите:** Организираме тематични дни, посветени на различни култури, с изложби, кулинарни пътешествия и проучвания, музика и танци, които да запознаят децата с културното разнообразие.

- **Работилници за толерантност и сътрудничество:** Провеждаме на уроци и работилници, които насърчават емпатията, разбирането и сътрудничеството между учениците от различни етнически и културни групи.

5.4. Образователна интеграция на деца от уязвими групи:

- **Подкрепа за семейства:** Създаване на програма за работа със семействата на деца от уязвими групи, включително и провеждане на консултации и обучителни сесии, които да подпомогнат техния достъп до образователната система. Работим по партньорска програма с Община – Габрово.

- **Менторски програми:** Въвеждане на менторски програми, в които ученици и учители да работят с деца от уязвими групи за подобряване на техните академични и социални умения.

- **Допълнителна помощ:** Осигуряване на материална подкрепа за ученици от уязвими групи, за да се намалят бариерите пред тяхното участие в образователния процес – тетрадки, химикали, раници, обувки, пособия и др..

5.5. Сътрудничество с местната общност и институции:

- **Партньорства с НПО и местни власти:** Създаване на партньорства с неправителствени организации и местни институции, които работят в областта на приобщаващото образование и интеграцията.

- **Програми за социална ангажираност:** Организиране на инициативи, които насърчават учениците и техните семейства да участват в различни социални инициативи и дейности в общността.

- **Консултации в училището с родители:** Осигуряване на подкрепа и ресурси за родители и ученици от уязвими групи, вкл. и включване в дейността на училищната библиотека.

5.6. Психосоциална подкрепа:

- **Психологическа подкрепа:** Осигуряване на достъп до училищен педагогически съветник за емоционална и социална подкрепа.

- **Групи за взаимопомощ:** Създаване на групи в паралелките /ученически съвет на паралелката/ за взаимопомощ и споделяне, в които учениците да могат да обсъждат своите притеснения и преживявания.

- **Методи и похвати за управление на стреса и емоциите:** Използване на методи и подходи, които подпомагат учениците с техники за справяне със стреса, агресията и тревожността.

5.7. Проследяване и оценка на резултатите:

- **Мониторинг на напредъка:** Регулярно проследяване на напредъка на учениците от уязвими групи по отношение на тяхното академично и социално развитие.

- **Анализ на ефективността:** Оценка на ефективността на приложените мерки и адаптиране на училищната програма според резултатите.

- **Обратна връзка:** Събиране на обратна връзка от учениците, родителите и учителите за удовлетвореността от предприетите действия и идентифициране на нужди за подобрения.

5.8. Образование за правата на детето:

- **Обучения по права на детето:** Реализиране на теми /в ЧК, в учебното съдържание, дейности по интереси, ГЦОУД, спортни клубове/, свързани с правата и отговорностите на децата, както и важността на равенството и уважението.

- **Актове на гражданска ангажираност:** Насърчаване на всички ученици да участват в училищни и извънучилищни инициативи, свързани със защита на правата на децата и социалната справедливост.

Чрез прилагане заложените в училищната програма стратегии и дейности ОУ „Ран Босилек“ ще изгради подкрепяща и приобщаваща среда, в която всеки ученик, независимо от неговия произход или социален статус, ще има равни възможности за качествено образование и личностно развитие.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

1. Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

2. Права, с които се ползват лица, принадлежащи към национални малцинства и допълнителни задължения, които държавите и институциите трябва да спазват:

- Свободно изразяване на етническа, културна, езикова и религиозна идентичност – недискриминация;

- Насърчаване на ефективно равенство – Запазване и развиване на малцинствени култури, религии и езици;

- Насърчаване на межкултурния диалог и защита на лицата, принадлежащи към малцинства, от враждебност или насилие;

- Свобода на събиране, сдружаване, изразяване, мислене, съвест и вероизповедание;

- Осигуряване на достъп до образование за всички и насърчаване на межкултурното познание;

- Участие в културния, социалния и икономическия живот.

Съветът на Европа е водещата организация за защита на правата на човека на континента. Той има 46 държавичленки, сред които са и всички тези които членуват в Европейския съюз. Всички държави- членки на Съвета на Европа са подписали Европейската конвенция за правата на човека, договор, предназначен да защитава правата на човека, демокрацията и върховенството на закона. Европейският съд по правата на човека следи за изпълнението на Конвенцията в държавите-членки.

3. Съгласно ЗПУО чл. 11. (1) Предучилищното и училищното образование в Република България е светско.; чл. 13. (1) Официалният език в системата на предучилищното и училищното образование е българският. Училищното обучение осигурява условия за усвояването на книжовния български език.

4. Подкрепата на личностното развитие на децата в училище е важен аспект от тяхното цялостно образование и възпитание.

5. Подкрепата включва различни подходи и стратегии, които могат да помогнат на децата да развият своите социални, емоционални и когнитивни умения.

6. Методи, които се използват на ниво училище:

6.1. Развитие на социално-емоционални умения:

- **Социални умения:** Учебна дейност и игри, които насърчават сътрудничеството, уважението и разбирането към другите.

- **Емоционална интелигентност:** Работа върху разпознаването и изразяването на емоции, както и стратегии за управление на стреса и конфликти.

6.2. Изграждане на самочувствие и увереност:

- **Похвала и насърчение:** Положителна обратна връзка и насърчаване на усилията, а не само на резултатите.

- **Целеустременост:** Насърчаване на поставяне и постигане на лични цели.

6.3. Обучение по житейски умения:

- **Критично мислене:** Задачи, които изискват анализ, оценка и вземане на решения.

- **Умения за решаване на проблеми:** Сценарии и ролеви игри, които развиват уменията да се намират решения на различни ситуации.

6.4. Програми за менторство и наставничество:

- **Ментори:** Ученици от по-горни класове или родители доброволци, които да бъдат наставници на децата.

- **Групи за подкрепа:** Малки групи, в които децата могат да споделят опит и да се подкрепят взаимно.

6.5. Изкуства и творчество:

- **Творчески дейности:** Рисуване, музика, театър и други форми на изразяване, които подпомагат емоционалното развитие.

- **Работа по проекти, клубове по интереси, извънкласни форми:** Задачи, игри, творчески активности, които насърчават креативното мислене и работа в екип.

6.6. Физическа активност и здравословен начин на живот:

- **Спорт и игри:** Насърчаване на физическата активност като част от здравословния начин на живот и емоционалното благополучие.

- **Образование по здравословно хранене:** Информация и практически занимания, свързани със здравословното хранене и начин на живот.

6.7. Създаване на позитивна училищна среда:

- **Класни правила:** Разработване на правила за поведение в класа съвместно с учениците. Спазване на правилата – доклад от дежурните ученици за паралелката.

- **Позитивна култура:** Насърчаване на атмосфера на взаимно уважение и подкрепа между всички участници в училищния живот.

6.8. Родителско участие:

- **Работа с родители:** Семинари и работни срещи за родители, които да подкрепят в разбирането и подпомагането личностното развитие на децата.

- **Съвместни проекти:** Проекти и събития, в които да участват както учениците, така и техните родители.

Подкрепата на личностното развитие изисква цялостен подход, включващ както училището, така и семейството и общността.

Ние помагаме на децата да изградят не само академични знания, но и умения, необходими за успешна и пълноценна реализация в живота.

III. ОБЩА ПОДКРЕПА

1. Организирането на подкрепата на личностното развитие в училище изисква стратегически и целенасочен подход, който да обхваща различни аспекти на образователната и възпитателната дейност.

2. Стъпки за ефективно организиране на общата подкрепа:

2.1. Разработване на цялостна програма за личностно развитие:

- **Анализ на нуждите:** Провеждане на анкети и интервюта с ученици, учители и родители, за да се идентифицират конкретните нужди на децата.

- **Целеполагане:** Определяне на конкретни цели и очаквани резултати от програмата, развитие на социални умения, емоционална интелигентност, самостоятелност и др.

- **Планиране на дейности:** Разработване на календар с различни събития, работилници и обучения, насочени към различни аспекти на личностното развитие.

2.2. Създаване на екип за подкрепа на личностното развитие:

- **Формиране на екип:** Включване на класни ръководители, учители по различни предмети, училищен педагогически съветник и представители на училищното ОС.

- **Обучение на персонала:** Организиране семинари и обмен на добри практики в ЕКК за учителите, свързани с техники за подкрепа на личностното развитие.

2.3. Въвеждане на специализирани часове и дейности:

- **Часове по личностно развитие:** Включване на занимания в училищната библиотека, които са посветени на развитие на лични и социални умения.

- **Клубове и извънкласни дейности:** Създаване на клубове по интереси, които насърчават творческите и социални умения на децата –клуб по Дебати, спортни занимания и др.

- **Тематични седмици и проекти:** Организиране на тематични седмици, посветени на различни аспекти на личностното развитие, като толерантност, сътрудничество, здравословен начин на живот и др.

2.4. Партньорство с родителите:

- **Срещи и семинари:** Провеждане на редовни срещи с родителите, за да бъдат информирани за целите и дейностите на програмата и да бъдат насърчени да участват активно.

- **Съвместни инициативи:** Организиране на съвместни събития и проекти, които включват учениците, родителите и учителите, като дни на отворените врати, семейни спортни празници и др.

- **Подкрепа и консултации:** Осигуряване на възможности за индивидуални консултации с училищния педагогически съветник.

2.5. Оценка и обратна връзка:

- **Регулярна оценка:** Провеждане на редовни оценки на напредъка на учениците по отношение на личностното им развитие чрез анкети, интервюта и наблюдения.

- **Обратна връзка:** Включване на учениците в процеса на оценка чрез техни мнения и предложения за подобряване на програмата.

- **Адаптиране на програмата:** Постоянно преразглеждане и адаптиране на дейностите и подходите според нуждите на учениците и ефективността на програмата.

2.6. Създаване на позитивна училищна култура:

- **Позитивни модели за подражание:** Учителите и персоналът да служат като примери за поведение, което насърчава уважение, емпатия и сътрудничество.
- **Училищни правила и ценности:** Разработване и популяризиране на училищни правила и ценности, които подкрепят личностното развитие на учениците - ЕПЦУ.
- **Подкрепяща среда:** Създаване на физическа и емоционална среда, която да подкрепя чувството за сигурност, принадлежност и мотивация.

2.7. Използване на технологии и иновации:

- **Образователни платформи:** Използване на дигитални платформи и приложения, които подкрепят личностното развитие чрез игри, уроци и предизвикателства.
- **Интерактивни методи:** Включване на интерактивни методи на обучение, като проектно-базирано обучение, групови задачи и дискусии.

3. Организацията на подкрепата за личностно развитие в училище изисква координирани усилия от всички участници в учебния процес – ръководство, учители, ученици и родители. Ние работим и ще продължим да работим за една хармонична и подкрепяща училищна общност, в която децата могат да развият своя пълен потенциал.

4. Организиране на подкрепата на личностното развитие в ОУ „Ран Босилек“ - координатор г-жа Невена Стоенчева /педагогически съветник/. Общата подкрепа в училище се осъществява от екип, ръководен от координатора, логопед, педагогически съветник.

5. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик.

6. Част от общата подкрепа на учениците от първи до седми клас е и партньорство с ЦПДР „Кариерно ориентиране - Габрово“.

6.1 Кариерно ориентиране в начален етап

- В начален етап (I-IV клас) дейностите по кариерно ориентиране имат за цел създаване на най-обща представа за професиите и видовете дейности, запознаването с тях на основата на видими белези и лесно разпознаваеми характеристики.
- **Фокуса на вниманието е мечтаната професия, а не реалният избор.**
- Чрез изграждането на представи и понятия за професиите и света на труда малките ученици формират базисни знания, въз основа на които, използвайки фантазия и творчество, те създават и своите първи проекти за кариерно развитие. Тези проекти се основават на най-общата информация за професиите, чрез наблюдение на труда на хората от семейството, училището, населеното място, и уменията, необходими за тяхното упражняване.
- Кариерното ориентиране, което прилагаме в начален етап е насочено към опознаване на професиите в близкото обкръжение на ученика (семейство, общност), както и основни професии в обществото, професии, които поради своята популярност често се превръщат в мечтан избор.
- Формираме положително отношение към труда, работим по посока на това ученикът да осъзнае, че всяка професия е нужна на обществото.
- Важен аспект на кариерното ориентиране е и формирането на потребност и желание за бъдеща професионална реализация.

6.2 Цели:

- Запознаване на учениците с широк кръг професии;
- Възпитание в уважение към труда и всички работещи хора;

- Подкрепя за развитие на личностни и социални умения, свързани с мечти и проекти, насочени към бъдещата реализация.

6.3 Задачи, подчинени на целите:

- Създаване на основни познания за характеристики на често срещани професии;
- Насърчаване на естествената любознателност в опознаването на различни професии и на мечтаните за бъдеща реализация;
- Създаване на възможности за изява на всеки ученик в училище и окуражаване на успехите и талантите;
- Установяване на възможни пречки за успешната социална интеграция, включително трудности в ученето, които могат да доведат до отпадане от училище.

6.4 Очаквани резултати:

- Придобити знания за различните видове труд и професии, за основните характеристики, отговорности и изискваните знания и умения за тяхното упражняване;
- Разбиране на връзката учене-умения-успех;
- Изявени първи професионални интереси и мечти;
- Изградено уважение към труда и професиите.

6.5 Кариерно ориентиране в прогимназиален етап

- При учениците от V-VI клас работим по темите, свързани с опознаване на света на професиите;
- При учениците от VII клас обръщаме внимание на темите, свързани с опознаване на собственото „Аз“, а във връзка с подготовката за избор на образование включваме и теми, свързани с вземането на решение и подготовката за прехода от една към друга образователна степен.

6.6 Цели:

- Да осигури възможности на учениците за опознаване на професиите;
- Да улесни процеса на себепознание (силни страни, интереси, потребности);
- Да подпомогне информирания и осъзнат образователен избор след VII клас.

6.7. Задачи, подчинени на целите:

- Обогаляване и задълбочаване на познанията за различни професии;
- Запознаване с възможностите за образование и кариера в област Габрово и близките области;
- Подпомагане формирането на адекватната самооценка;
- Формиране на ключови преносими умения: за учене и организация на времето, ефективно междуличностно взаимодействие, проучване и оценка на възможности, вземане на решение.

6.6 Наблюдения: При учениците ни е налице интерес към определени професии и задълбочаване на тяхното проучване. Търсейки и представяйки допълнителна информация от различни източници учениците стават все по-активни и можещи в установяването на социални контакти. Развиват основни междуличностни умения. Паралелно с това се разгръщат процесите на опознаване на себе си и изграждане на адекватен Аз-образ и самооценка. За нас важно място в този етап заема и родителската обич и подкрепа, моделите на поведение, създадени в семейството – те са базисната позиция, от която ученикът тръгва към пълноценна реализация и успех в живота.

6.7. Какво искаме да постигнем:

- Изграждане на ценности и ценностна ориентация;

- Разширени познания за различни професии, техните характеристики и изискванията за овладяването;
 - Информираност за възможностите за по-нататъшно образование;
 - Изградена представа за собствените силни страни, интереси и предпочитания;
 - Умения за избор между различни алтернативи, съобразени със собствените предпочитания.
7. Чрез предоставяне на обща подкрепа на всеки ученик се стремим да изградим:
- Умения за планиране и управление;
 - Мотивация за учебна и трудова дейност;
 - Подпомагане и подкрепа на всеки ученик в планирането и реализирането на целите.

8. В ОУ „Ран Босилек“ функционира училищна библиотека, ръководена от библиотекар/определен за целта служител, която чрез осъществяване на различни дейности представлява също част от общата подкрепа на децата и учениците.

7. Новосъздадената училищната библиотека е чудесно място за организиране на разнообразни дейности, които подкрепят цялостното развитие на децата и учениците.

9. Дейности, които провеждаме в училищната библиотека:

9.1. Дейности на клубовете по интереси:

- Организираме срещи, на които учениците обсъждат книги, които са прочели, и споделят своите впечатления.

- **Занимания по творческо писане:** Организираме участия в конкурси, занимания, които насърчават децата да пишат есета, свои разкази и стихотворения.

- **Занимания по медийна грамотност:** Организираме дискусии за разпознаване на фалшиви новини, анализират се медийни послания и се работи за изграждане на критично мислене при работа с различни източници на информация.

9.2. Образователни програми и работилници:

- **Литературни уъркшопи:** Каним писатели и поети, които да проведат срещи с учениците и да разкажат за процеса на писане. В училищната библиотека сме изградили специален кът за среща и разговори с автори.

- **Научни работилници:** Организираме практически занятия по различни научни теми, изследвания и демонстрации.

- **Информационна грамотност:** Занимания за ефективно търсене на информация, оценка на източници и работа с библиографски материали.

9.3. Инициативи за насърчаване на четенето:

- **Час по четене, Поход на книгите:** Организираме часове по четене, в който учениците четат книга по свой избор или участват в четене на глас с директора на училището, учител или библиотекар.

- **Кампания „Прочети и сподели“:** Учениците ни представят книги, които са прочели, пред групата в библиотеката. Подготвят плакати или презентации за любимите си книги.

- **Ден на любимата книга:** Събитие, при което учениците представят любимата си книга библиотеката.

9.4. Образователни и културни събития:

- **Авторски четения и срещи:** Каним автори, които четат откъси от своите книги и отговарят на въпроси на учениците.

- **Изложби и експозиции:** Организираме изложби на книги, свързани с конкретни теми или събития – изложба на книги за космоса, историята на България или произведения на местни автори и др.

- **Литературни викторини и състезания:** Провеждаме викторини, свързани с книги и автори, с цел насърчаване на интереса към четенето.

9.5. Творчески и арт дейности:

- **Илюстрация на книги:** Учениците създават илюстрации към любими книги и да създадат своя собствена книжка с илюстрации.

- **„Моят герой“:** Творческа задача в библиотеката, при която децата създават рисунки на своите любими литературни герои.

9.6. Програми за насърчаване на личностното развитие:

- **Работилница за умения за учене:** Изграждаме умения за четене с разбиране, запаметяване и организация на времето.

- **Срещи на тематични групи:** Провеждаме дискусии по различни теми като емоционална интелигентност, управление на стреса, приятелство и сътрудничество.

- **Менторски програми:** Учениците от прогимназиален етап четат на по-малките, създавайки подкрепяща общност.

9.7. Проекти и състезания:

- **Книжни проекти:** Учениците създават проект за книга – илюстрират разказ и правят презентация за даден автор.

- **Конкурс „Млад библиотекар“:** Още в първи клас учениците се запознават с работата на библиотекаря, правилата за ползване на библиотеката и участват в организацията на библиотечни събития.

- **Състезание „Кой прочете най-много книги“:** Насърчаваме учениците да четат повече книги през годината с малки награди и сертификати.

9.8. Партньорства и сътрудничество:

- **Партньорство с Регионална библиотека „Априлов – Палаузов“ - Габрово :** Организираме колективни посещения в Регионална библиотека „Априлов – Палаузов“, участваме в програми и събития, организирани от библиотеката.

- **Сътрудничество с културни институции:** Организиране на събития с Интерактивен музей на индустрията в Габрово, Регионален исторически музей - Габрово, Регионален етнографски музей на открито „Етър“, Дечковата къща, Музея „Дом на хумора и сатирата“ , Астрономическа обсерватория и планетариум – Габрово /училището има общ проект/, Драматичен театър "Рачо Стоянов", Художествена галерия „Христо Цокев" и др., които допълват знанията и интересите на учениците ни.

- **Гост-лектори:** Покана на експерти от различни области, които да споделят своите знания и опит с учениците.

Чрез тези дейности училищната библиотека се превърна в привлекателно място за учениците, където те не само да развиват своите умения за четене и учене, но и да откриват нови интереси и изграждат социални и личностни компетенции.

Описаните в ПДУ морални и материални награди също са част от предоставяната от ОУ „Ран Босилек“ обща подкрепа.

Общата подкрепа включва и други дейности, подробно описани в Наредбата за приобщаващото образование.

IV. ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

1. Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете или ученик от ОУ „Ран Босилек“.

2. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти съобразно необходимостта на детето и се потвърждава от регионалния център за подкрепа на приобщаващото образование.

3. Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите, са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година;
- деца с хронични заболявания;
- деца в риск.

3. Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай;
- психо-социална рехабилитация;
- рехабилитация на слуха;
- зрителна рехабилитация;
- рехабилитация на комуникативни нарушения;
- осигуряване на достъпна архитектурна среда;
- специализирани средства на подкрепа;
- ресурсно подпомагане.

4. Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете.

5. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

6. Ако регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ОУ „Ран Босилек“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ДСП по местоживее на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага, помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

7. При наличие на три и повече деца/ученици в паралелка, нуждаещи се от допълнителна подкрепа, се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредбата за приобщаващо образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изявени дарби също се изработва индивидуален учебен план.

V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	педагогически съветник, логопед	
Екипна работа на	постоянен	класни	при необходимост

учителите от даден клас		ръководители, учители	
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 01.10.2024г.	Директор	
Награждаване на ученици	текущ	директор, заместник-директори	при и по определен повод за поощрение
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност	01.11.2024г. 01.04.2025г.	завеждащ библиотека,	да се направи по повод Деня на книгата
Представяне на дейности по интереси в училището	20.09.2024г.	учители в ГЦОУД	
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсни учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	целогодишно	педагогически съветник/психолог	
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	целогодишно	директор, зам.-директор, учители, пед. съветник	
Организиране и провеждане на училище за родители	01.03.2025г.	пед.съветник	при желание от родителите
Стимулиране участието на деца с	целогодишно	учители	

изявени дарби в състезания и олимпиади			
Стимулиране участието на деца и ученици от различни етнически групи в състезания и олимпиади	целогодишно	учители	
Съвместни дейности с МКБППМН	целогодишно, по график	УКБППУ, директор, районна адиминстрация	

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

1. За изпълнението на програмата важно значение има сътрудничеството между всички пряко ангажирани. Всички участници в образователния процес (семейство, училище, институции, НПО) са еднакво отговорни и ангажирани за постигането на поставените цели.

2. Работата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на деца и ученици от уязвими групи в училище има множество ползи както за самите деца, така и за училището и обществото като цяло.

3. Основни ползи:

3.1. Индивидуални ползи за децата:

- **Подобрено самочувствие и мотивация:** Когато децата от уязвими групи се чувстват приети и подкрепяни, те са по-мотивирани да участват активно в учебния процес и да се развиват.
- **Развитие на социални и емоционални умения:** Приобщаването в училище помага на децата да развият умения за общуване, сътрудничество и справяне с трудности, което е важно за тяхното емоционално благополучие.
- **Академичен напредък:** Осигуряването на допълнителна подкрепа и ресурси помага на децата да подобрят своите академични постижения и да достигнат своя пълен потенциал.
- **Подобрено физическо и психическо здраве:** Приемането и подкрепата в училищната среда допринасят за намаляване на стреса и подобряване на цялостното здраве на учениците.

3.2 Социални ползи:

- **Намаляване на социалната изолация:** Приобщаването намалява риска от социална изолация и маргинализация на децата от уязвими групи, като ги включва в училищния и обществен живот.
- **Изграждане на толерантност и уважение:** Когато всички деца учат и взаимодействат заедно, това създава култура на взаимно уважение и толерантност към различията.
- **Подобряване на социалното сближаване:** Приобщаващото образование насърчава социалната интеграция и разбиването на стереотипите и предразсъдъците.

3.3. Ползи за училището:

- **Обогатена училищна среда:** Разнообразието в училището обогатява учебната среда, като предоставя различни гледни точки и опитности, което може да бъде полезно за всички ученици.

- **Повишена репутация и доверие:** Училищата, които активно работят за приобщаване и равни възможности, печелят доверието и уважението на общността и се възприемат като институции с висока социална отговорност.

- **Развитие на иновативни практики:** Работата с деца от различни групи изисква използване на иновативни методи и подходи в образованието, което може да подобри цялостното качество на обучение в училището.

3.4. Ползи за обществото:

- **Намаляване на социалното неравенство:** Приобщаващото образование е ефективен инструмент за преодоляване на социалните неравенства и за осигуряване на равен старт на всички деца, независимо от техния произход.

- **По-добра икономическа перспектива:** Децата, които получават качествено образование и се чувстват включени, имат по-големи шансове за успешна професионална реализация, което допринася за икономическото развитие на обществото.

- **Активни и отговорни граждани:** Учениците, които са възпитани в дух на толерантност и уважение към различията, по-късно стават активни и отговорни граждани, които допринасят за изграждането на по-силна и справедлива общност.

3.5. Намаляване на негативните социални явления:

- **Превенция на отпадане от училище:** Подкрепата и приобщаването намаляват риска от отпадане на деца от уязвими групи, като създават условия за тяхната успешна интеграция в образователната система.

- **Намаляване на риска от престъпност и социални проблеми:** Учениците, които се чувстват приети и подкрепяни, са по-малко склонни към негативни прояви като агресия, престъпност или злоупотреба с вещества.

5.6. Разширяване на културната и социална перспектива на всички ученици:

- **Културно обогатяване:** Взаимодействието с ученици от различни култури и социални среди обогатява познанията и опита на всички ученици, като ги подготвя за живота в глобализиран свят.

- **Развитие на умения за междуперсонално общуване:** Учениците, които растат в приобщаваща среда, развиват по-добри умения за комуникация, емпатия и сътрудничество.

Работата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на деца от уязвими групи е инвестиция в бъдещето на цялото общество. Тя създава условия за изграждане на справедливо, толерантно и проспериращо общество, в което всеки човек има възможност да развие своя потенциал и да допринесе за общото благо.

Програмата е приета на заседание на ПС с протокол № 09/13.09.2024г.

Съгласувана от общественият съвет на ОУ „Ран Босилек“